

T E N G E R I H Á N T Á S

Arany János balladáját dramatizálta: Abonyi Tivadar

SZEMÉLYEK:

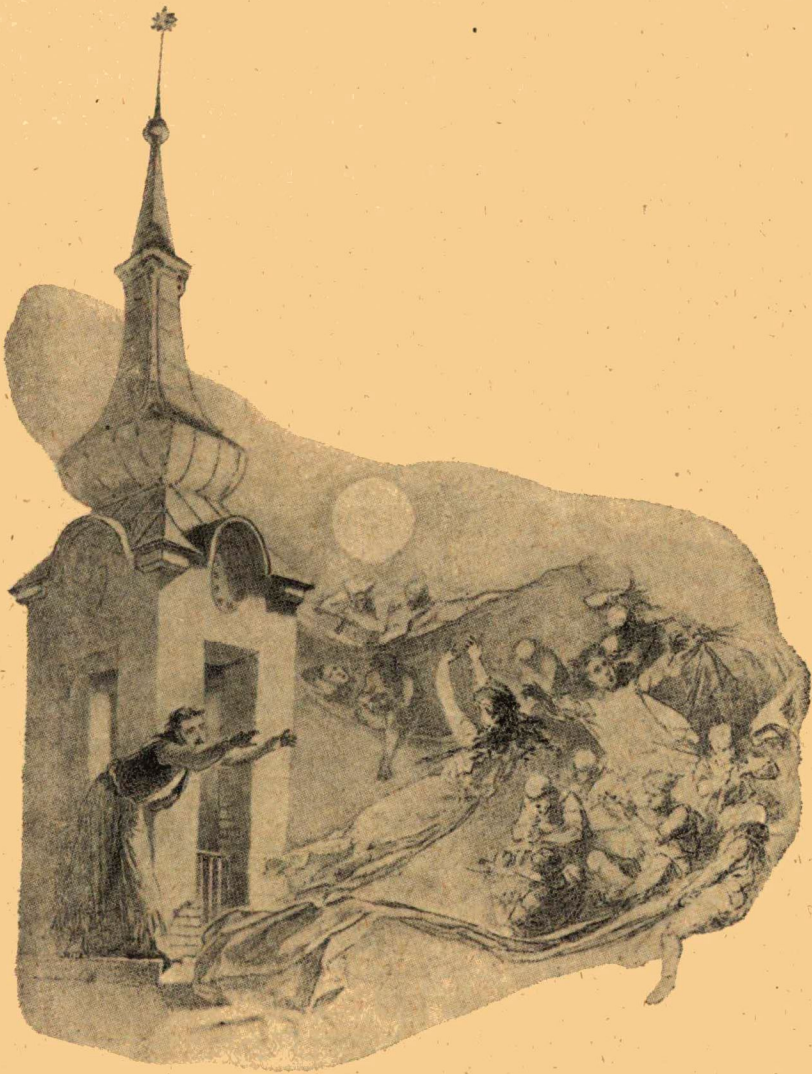
ÖREGEMBER.

1. LEGÉNY	(jóízú, zamatos egyéniség).
2. „	(józan, megállapodott, nyugodt ember).
3. „	(mélyhangú, idősebb bácsi).
4. „	(egészséges, érces hangú, intézkedő).
5. „	(csendes, öreges, mélyhangú bácsi).
6. „	(szelíd, ábrándos lelkű legény).
7. „	(jókedélyű, humoros egyéniség).
A GYEREK	(nyolc-tízéves, frissbeszédű fiúcska).
1. LEÁNY	(lelkes, zamatos hangú leány).
2. „	(szókimondó, huncut teremtés).
3. „	(teliszájú, hangos asszonyság).
4. „	(bámész, ábrándos leányka).
5. „	(csodálkozó, szomorú hang).
6. „	(aggályoskodó egyéniség).
7. „	(tekintélyes, parancsoló asszony).
1. FÉLKAR	(vegyesen: leányok és legények).
2. „	„ „ „ „

A szín közepén a gyerek élénken rakja a tűzre a száraz rőzsét. Távolból felhangzik a mindjobban közeledő legények és leányok nótája. Mikor a színre érkezett a csoport, kedves évődéssel helyezkednek el — kukoricafosztáshoz — a gyepen. Balról a leányok, jobbról a legények. Az ének egyre tart és csak az első strofa végén vész el, fokozatosan elhalkulva.

1. LEGÉNY:	Ropog a tűz ...
1. FÉLKAR:	messze süt a vidékre,
1. LEÁNY:	(gyönyörködve) Pirosan száll füstje — fel a nagy égre,
2. LEGÉNY:	Körülállja egynéhány fa;
MIND:	(tompán:) Tova nyúlik rémes árnya —
2. LEÁNY:	S körülüli: a tanyáknak Szép legénye, szép leánya. (A nóta egészen elhalt. A leányok összevihognak, egymás fülébe sugdosnak.)
3. LEGÉNY:	Szaporán, hé! nagy a rakás: mozogni! (A leányok visszafordulnak és halkan friss dalt kezdenek dúdolni. Tovább folyik a munka.) Nem is illik összebujva susogni.
3. LEÁNY:	Ki először piros csőt lel, Lakodalma lesz az ősszel.

4. LEGÉNY: Tegyetek rá! hadd lobogjon;
(*A gyerek szolgálatkészen felugrik és rőzsét tesz a tüzre.*)
- ÖREGEMBER: Te gyerek, gondolj a tüzzel.
(*A leányok abbahagyják a dúdolást, serényen folyik a munka.*)
- ÖREGEMBER: Dalos Eszti szép leány volt, de árva,
(*Erősen figyelnek a zamatos elbeszélésre. Öregember kivessi a pipáját és tempósan megtömi.*)
Fiatal még a mezei munkára;
Sanyarú volt beleszokni:
Napon égni, pirosodni (*szippantja a pipaszárat*).
A GYEREK: Hűvös éj lesz, fogas a szél! (*Kicsit megborzong. A gyereket szomszédja leinti. Gyerek leül.*)
- ÖREGEMBER: Derekának hajladozni.
Deli-karcsú derekában a salló,
Puha lábán nem teve kárt a talló;
Mint a búza: piros, — teljes, —
Kerek arca, maga mélyes,
4. LEÁNY: Teli a hold, most búvik fel —
(*Egypáran mérgesen felé néznek.*)
- ÖREGEMBER: Az egész lány ugyan helyes.
(*Egy messzi tanyáról távoli kutyaugatás hallatszik.*)
Tuba Ferkó juhót őriz a tájon.
Juha mételety legel a rossz lapályon.
Maga oly bús... mi nem éri?
Furulyája mindig sír-rí,
A GYEREK: (*aki már kezdettől fogva félfüllel a kutyaugatásra felfigyelt, most hirtelen felpattan:*)
— Ahá — rókát hajt a Bodré! —
(*Egypáran idegesen lepisszegik.*)
- ÖREGEMBER: (*miután a pipaszárat megigazitotta:*)
Dalos Esztert úgy kíséri.
(*Kutyaugatás elhal.*)
Dalos Eszti — a mezőre kiment ő,
Aratókkal — puha fűvön pihent ő;
De ha álom ért reájok:
Oda hagyta kis tanyájok' —
5. LEGÉNY: (*csendes, mély hangon:*)
Töri a vadkan az „irtást”. —
ÖREGEMBER: Ne tegyétek, ti leányok!
Szeder-inda gyolcs ruháját szakasztja,
Tövis, talló piros vérit fakasztja.
Hova jár, mint kósza lélek,
Ha alusznak más cselédek?...
5. LEÁNY: (*elbámulva, sóhajtva:*)
Soha, mennyi csillag hull ma!
(*A szomszédjai dühödten leintik.*)
- ÖREGEMBER: Ti leányok, ne tegyétek!
Tuba Ferkó a legelőt megúnta:
Tova hajtott, furulyáját se' fűtta;

TENGERIHÁNTÁS

Zichy Mihály rajza

- Dalos Eszter, nem kíséri,
Maga halvány, dala sír-rí:
(*Nekilát újból a pipának.*)
6. LEÁNY: — Nagy a harmat, esik egyre! —
(*Bosszankodva pisszegik le.*)
- ÖREGEMBER: (*nyugodtan folytatva:*)
Csak az Isten tudja, mér' rí!
(*Majdnem mind elbáméskodva hallgatják a mesét.*)
Szomorúan jár, tébolyg a mezőben,
Nem is áll jól semmi dolog kezében,
Éje hosszú, — napja bágyadt,
Szive sóhajt, — csak egy vágyat:
7. LEÁNY: (*felpattanva:*)
De suhogjon az a munka! —
(*Mind nekilátnak a munkának.*)
- ÖREGEMBER: Te, halál, vess puha ágyat.
(*Távolból halk harangszó.*)
Ködös őszre vált az idő azonban,
Török is már a tengert Adonyban.
Dalos Eszter csak nem jött ki:
Temetőbe költözött ki;
6. LEGÉNY: (*szelíd megállapítással:*)
Az a Lombár nagy harangja! —
- ÖREGEMBER: Ne gyalázza érte senki.
(*A harangszó szépen elhalkul, a gyerek álmosan a 7. leány ölébe hajtotta a fejét.*)
(*Megszólal a kuvik madár.*)
Tuba Ferkó hazakerült sokára,
Dalos Eszter hallja szegényt, hogy' jára;
Ki-kimén a temetőbe,
Rossz időbe', jó időbe':
7. LEGÉNY: (*jóízűen:*)
— Kuvikol már, az ebanyja! —
- ÖREGEMBER: (*csendesen folytatva:*)
„Itt nyugosznak, fagyos földbe.”
Maga Ferkó sem nyughatik az ágyon,
Behúnyt szemmel jár-kelet a holdvilágon:
Muzsikát hall nagy-fenn, messze,
Dalos Eszter hangja közte,
7. LEÁNY: (*az ölében elszunyókált gyerekhez:*)
— Ne aludj, hé! véle álmodsz —
- ÖREGEMBER: Azt danolja: „gyere! jöszte!”
(*Messzi harangszó kezdi lassan ütni a tizenkettőt.*)
Nosza, Ferkó felszalad a boglyára,
Azután — a falu hegyes tornyára;
Kapaszkodnék, de nem éri,
Feje szédül; mi nem éri?...
6. LEGÉNY: — Tizenkettőt ver Adonyban: —

- ÖREGEMBER: — Elég is volt ma regélni. —
*(Csendesen sóhajt végig az éjtszakai szellő a lombokon.
 Összehúzzák magukon a gúnyát.)
 (A tűz már végsőket pislákol.)*
6. LEÁNY: *(kiszakítva magát — kis szünet után — az elbeszélés
 megrázó hatása alól:)*
 Lohad a tűz:
- ÖSSZES LEÁNYOK: *(próbálnak vidám hangot megütni, de a szomorú
 történet sokkal mélyebben hatott, semhogy ez sikerül-
 hetne.)*
 A legények subába —
- ÖSSZES LEGÉNYEK: *(ugyanúgy).*
 Összebúnak a leányok csuhába;
- ÖREGEMBER: Magasan a levegőben
 Repül egy nagy lepedő fenn:
(Babonásan felnéznek a sötét égre.)
 Azon ülve muzsikálnak,
 Furulyálnak, — eltűnőben.
(A toronyóra elütötte a tizenkettőt.)
7. LEÁNY: *(feláll, — intézkedően:)*
 No hazafelé, — leányok, legények! Jójszakát!

*(Mind szedelőzködnek, felállnak és csendes szép nótaszóval meg-
 indulnak a sötét éjtszakába. — A nóta mind messzebről hallatszik,
 végül elvész a néma csöndbe. — A színen már csak az utolsó zsrát-
 nok füstölög.)*

ÚJ SZÖVETSÉG

... Így szólt Isten: „Elfogadom váltságul
 A mult bűnéért a magyar honvédet,
 Eltöröm a vesszőt gyermekeiknek,
 Emelkedjék föl a lesújtott élet...

Vérző magyar, kiterjesztem fölédbe
 Védő karomat, míg e csontok érnek,
 A Kárpátokig megváltott s megáldott
 Hazád lesz itt, — túl rajta nem kísérek.
 A Duklától Rotundáig fehérő
 Csaba útján én öröködöm veled,
 S a megbűnhődött multért és jövőért
 A víg esztendőt elhozom neked.“

Bodor Aladár*

* Töredék a költőnek Gyulai Agost Háborús antológiájában, a világháború idején megjelent verséből.

